

ОЦІНКА ЧИННИКІВ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЇХНІХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ

Анотація. У статті на основі застосування статистичних методів визначено основні чинники, які суттєво впливають на обсяги кредитування установами банків інвестиційної діяльності економічних суб'єктів та проаналізовано їхні взаємозв'язки.

Ключові слова: кредитування інвестиційної діяльності, багатофакторний статистичний аналіз, банк, чинники впливу, економічні суб'єкти, зобов'язання банків.

Вступ. Останнім часом у нашій країні відбулося чимало змін як у політичній, так і в економічній сферах. У зв'язку з цим важливого значення набуває інвестиційна діяльність економічних суб'єктів, яка є одним з найголовніших показників рівня розвитку економіки. Не остання роль у цьому питанні належить вітчизняним банкам – провідним установам, що займаються кредитуванням інвестиційної діяльності. З цих позицій набуває актуальності дослідження питань саме банківського кредитування інвестиційної діяльності в Україні та оцінки чинників, які суттєво впливають на його обсяги.

Постановка завдання. Мета цієї статті – виділення та обґрунтування основних чинників, що впливають на обсяги кредитування банківськими структурами інвестиційної діяльності економічних суб'єктів шляхом застосування відповідного статистичного інструментарію.

Результати. Оцінка банківського кредитування інвестиційної діяльності в Україні, виходячи з системного підходу, повинна враховувати взаємозалежність, взаємодію та взаємовплив чинників, які суттєво впливають на його обсяги.

Для ґрунтовного вивчення впливу цих чинників на кредитування банками інвестиційної діяльності економічних суб'єктів проведено багатофакторний статистичний аналіз даних засобами пакета Statistica 8.0 [1]. Перелік змінних, за якими проводився цей аналіз, наведено в табл. 1. У ході дослідження використано дані за період 1999 – 2009 рр., взяті з офіційної звітності, опублікованої Національним банком України [2] та Асоціацією українських банків [3].

Таблиця 1

Перелік змінних, за якими проведено статистичний аналіз даних

v1	Кредити, надані в економіку України
v2	Частка кредитів, наданих в економіку України, %
v3	Кредити в інвестиційну діяльність
v4	Частка кредитів в інвестиційну діяльність, %
v5	Короткострокові кредити в інвестиційну діяльність
v6	Частка короткострокових кредитів в інвестиційну діяльність, %
v7	Довгострокові кредити в інвестиційну діяльність
v8	Частка довгострокових кредитів в інвестиційну діяльність, %
v9	Кредити в інвестиційну діяльність в національній валюті
v10	Частка кредитів в інвестиційну діяльність в національній валюті, %
v11	Кредити в інвестиційну діяльність в іноземній валюті

v12	Частка кредитів в інвестиційну діяльність в іноземній валюті, %
v13	Кредити в інвестиційну діяльність, надані суб'єктам господарювання
v14	Частка кредитів в інвестиційну діяльність, наданих суб'єктам господарювання, %
v15	Кредити в інвестиційну діяльність, надані фізичним особам
v16	Частка кредитів в інвестиційну діяльність, наданих фізичним особам, %
v17	Кредити в поточну діяльність
v18	Частка кредитів у поточну діяльність, %
v19	Зобов'язання банків
v20	Частка зобов'язань банків, %
v21	Зобов'язання банків у національній валюті
v22	Частка зобов'язань банків у національній валюті, %
v23	Зобов'язання банків в іноземній валюті
v24	Частка зобов'язань банків в іноземній валюті, %
v25	Короткострокові зобов'язання банків
v26	Частка короткострокових зобов'язань банків, %
v27	Довгострокові зобов'язання банків
v28	Частка довгострокових зобов'язань банків, %
v29	Зобов'язання банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання
v30	Частка зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання, %
v31	Зобов'язання банків за коштами, залученими на рахунки фізичних осіб
v32	Частка зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки фізичних осіб, %
v33	Облікова ставка НБУ, %
v34	Процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в поточну діяльність, (середньозважені ставки в річному обчисленні, %)
v35	Процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в поточну діяльність у національній валюті, %
v36	Процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в поточну діяльність в іноземній валюті, %
v37	Процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в інвестиційну діяльність, (середньозважені ставки в річному обчисленні, %)
v38	Процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в інвестиційну діяльність у національній валюті, %
v39	Процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в інвестиційну діяльність в іноземній валюті, %
v40	Процентні ставки за кредитами, наданими фізичним особам в поточну діяльність (середньозважені ставки в річному обчисленні, %)
v41	Процентні ставки за кредитами, наданими фізичним особам в поточну діяльність у національній валюті, %
v42	Процентні ставки за кредитами, наданими фізичним особам в поточну діяльність в іноземній валюті, %
v43	Процентні ставки за кредитами, наданими фізичним особам в інвестиційну діяльність (середньозважені ставки в річному обчисленні, %)
v44	Процентні ставки за кредитами, наданими фізичним особам в інвестиційну діяльність у національній валюті, %

Закінчення табл. 1.

v45	Процентні ставки за кредитами, наданими фізичним особам в інвестиційну діяльність в іноземній валюті, %
v46	Процентні ставки за кредитами всього, %
v47	Процентні ставки за кредитами в національній валюті, %
v48	Процентні ставки за кредитами в іноземній валюті, %
v49	Процентні ставки за депозитами всього, %
v50	Процентні ставки за депозитами в національній валюті, %
v51	Процентні ставки за депозитами в іноземній валюті, %
v52	Процентні ставки за депозитами, залученими банками в суб'єктів господарювання в національній валюті, %
v53	Процентні ставки за депозитами, залученими банками у суб'єктів господарювання в іноземній валюті, %
v54	Процентні ставки за депозитами, залученими банками у фізичних осіб у національній валюті, %
v55	Процентні ставки за депозитами, залученими банками у фізичних осіб в іноземній валюті, %

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків.

Проведений у пакеті Statistica 8.0 багатофакторний статистичний аналіз даних дав змогу виділити три латентні фактори, які зумовлюють близько 83 % загальної дисперсії даних (див. табл. 2).

Таблиця 2

Матриця факторних навантажень

	Factor 1	Factor 2	Factor 3
v1	0,96817	0,09460	0,208781
v3	0,94127	0,15856	0,275908
v4	0,94291	-0,14941	0,109660
v5	0,91867	0,15459	0,337553
v6	-0,67452	0,67108	-0,146541
v7	0,94224	0,15873	0,272474
v8	0,67439	-0,67107	0,146727
v9	0,95360	0,10886	0,247847
v10	-0,88675	0,28081	-0,047949
v11	0,93429	0,17396	0,283998
v12	0,88676	-0,28085	0,047904
v13	0,95399	0,13515	0,247181
v14	-0,89877	0,22037	-0,010018
v15	0,92879	0,17751	0,298995
v16	0,89876	-0,22048	0,010099
v17	0,97542	0,07000	0,182634
v18	-0,94291	0,14940	-0,109659
v19	0,98901	-0,09062	0,053814
v21	0,96729	-0,15269	-0,038171
v22	-0,61809	-0,18175	-0,357994
v23	0,97330	0,00013	0,179555
v24	0,61810	0,18175	0,357983
v25	0,97204	-0,05012	0,195128

v26	-0,62854	0,67936	0,149995
v27	0,96285	-0,13540	-0,119867
v28	0,62854	-0,67936	-0,150001
v29	0,97136	-0,15956	0,017463
v30	-0,88263	0,37268	-0,106428
v31	0,99116	-0,05900	0,069887
v32	0,88263	-0,37268	0,106421
v33	0,24374	0,76902	-0,053992
v34	-0,10360	0,97758	0,033343
v35	-0,18411	0,96701	0,070467
v36	-0,56311	0,24959	-0,163629
v37	0,01454	0,85476	0,321444
v38	0,01348	0,89305	0,204637
v39	-0,08274	0,13517	0,155078
v40	0,33162	0,65165	0,498383
v41	0,22155	0,68038	0,266488
v42	0,18376	0,47512	0,528516
v43	0,29625	0,33352	0,703933
v44	0,55394	0,10916	0,588017
v45	-0,23447	0,47023	-0,120029
v46	-0,28027	0,92325	0,060703
v47	-0,32258	0,91349	0,089808
v48	-0,55889	0,23893	-0,471472
v49	0,31140	0,60237	0,655036
v50	0,48117	0,60445	0,551076
v51	0,17011	0,08992	0,925094
v52	0,22125	0,60090	0,346331
v53	-0,22474	-0,01423	0,884384
v54	0,57533	0,43784	0,599613
v55	0,53199	0,29082	0,723324
Expl.Var.	26,34565	11,39468	6,390718
Prp. Totl.	0,49709	0,21499	0,120580

* *Примітка.* Курсивом позначено групи змінних, дисперсія кожної з яких більш як на 50 % зумовлюється цим фактором.

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків.

Близько 50 % сукупної дисперсії даних пояснює фактор I – обсяг зобов'язань банківського сектора, фактор II – облікова ставка НБУ та фактор III – процентні ставки за депозитами в іноземній валюті – пояснюють понад 21 % та 12 % дисперсії даних відповідно.

Фактор I зумовлює такі показники:

- кредити, надані в економіку України;
- кредити в інвестиційну діяльність та їхня частка, %;
- короткострокові кредити в інвестиційну діяльність;
- довгострокові кредити в інвестиційну діяльність;
- кредити в інвестиційну діяльність в національній валюті та їхня частка, %;
- кредити в інвестиційну діяльність в іноземній валюті та їхня частка, %;
- кредити в інвестиційну діяльність, надані суб'єктам господарювання, та їхня

частка, %;

- кредити в інвестиційну діяльність, надані фізичним особам, та їхня частка, %;
- кредити в поточну діяльність та їхня частка, %;
- зобов'язання банків;
- зобов'язання банків у національній валюті;
- зобов'язання банків в іноземній валюті;
- короткострокові зобов'язання банків;
- довгострокові зобов'язання банків;
- зобов'язання банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання, та їхня частка, %;
- зобов'язання банків за коштами, залученими на рахунки фізичних осіб, та їхня частка, %.

Наведена в табл. 2 матриця факторних навантажень дає підстави стверджувати, що зростання обсягу активів та зобов'язань банків (v19) безпосередньо пов'язане з позитивною динамікою приросту номінального ВВП. Оскільки вартість усіх банківських послуг складає значну частку валового внутрішнього продукту, то нарощення обсягів активів та зобов'язань банків сприяє його зростанню. Зокрема, зростання обсягів кредитів, наданих в економіку України (v1), в тому числі одночасне зростання обсягів кредитів, спрямованих у поточну (v17) та інвестиційну діяльність (v3), відбувається здебільшого за рахунок зростання обсягу зобов'язань банківської системи (v19). Це зростання (v19) супроводжується збільшенням частки зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки фізичних осіб (v32), та зменшенням частки зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання (v30), при одночасному зростанні рівня залучених коштів як фізичних осіб (v31), так і коштів суб'єктів господарювання (v29) (в тому числі їхніх строкових коштів).

Так, дослідження показали, що основним джерелом інвестиційних кредитів є кошти населення, адже саме фізичні особи здатні вкласти свої заощадження на тривалий термін. Відтак, розвиток системи акумуляції заощаджень населення в банківську систему – вирішальний чинник розв'язання проблеми інвестиційного кредитування української економіки. Таким чином, зростання ресурсної бази банків – передумова для підвищення рівня їхньої капіталізації, тобто зростає платоспроможність фінансових установ. Це позитивне явище, оскільки підприємства, які прагнуть реалізувати інвестиційні проекти, що потребують великих капіталовкладень на тривалі терміни, не можуть розраховувати на підтримку банків. Насамперед, це пов'язано з порівняно невеликим обсягом їхнього власного капіталу, його низькою питоною вагою в активах, перевагою короткострокових пасивів, які обмежують можливості довгострокових вкладень [4, С. 295–297].

Зростання обсягів кредитів, спрямованих в інвестиційну діяльність (v3) супроводжується збільшенням рівня цих кредитів як у національній (v9), так і в іноземній валютах (v11), наданих як суб'єктам господарювання (v13), так і фізичним особам (v15), як коротко- (v5), так і довгострокових (v7). Серед негативних процесів необхідно відзначити стрімке збільшення частки даних кредитів в іноземній валюті (v12) та зменшення їхньої частки в національній валюті (v10). Такий взаємозв'язок між фактором І і цими показниками цілком логічний, оскільки зумовлений не стільки недовірою банківських установ до національної грошової одиниці, скільки з високою доларизацією банківської діяльності, адже основна частка кредитного та ресурсного портфелів (v23) українських банків знаходиться в іноземній валюті.

Позитивним явищем є збільшення частки кредитів, спрямованих в інвестиційну діяльність (v4), та відповідно зменшення частки кредитів у поточну діяльність (v18). Так, збільшення частки кредитів, спрямованих в інвестиційну діяльність (v4) безпосередньо пов'язане зі зростанням частки довгострокових зобов'язань банків (v28) та зменшенням частки короткострокових зобов'язань банків (v26) з одночасним зростанням обсягів довго- (v27) та короткострокових зобов'язань банків (v25). Адже

впровадження повномасштабної інвестиційної діяльності економічних суб'єктів потребує довгострокового вкладення капіталу.

Крім того, виявлено, що фактор І дещо впливає на збільшення частки довгострокових кредитів в інвестиційну діяльність (v8) та зменшення частки короткострокових кредитів в інвестиційну діяльність (v6). Це можна пояснити прямою залежністю з частками коротко- (v26) та довгострокових зобов'язань (v28) банків.

Взаємна кореляція зазначених показників фактору І логічна, оскільки економічне зростання в країні зазвичай супроводжується розвитком та фінансовою стабільністю банківської системи. Так, починаючи з 2004 р. (див. рис. 1), спостерігається позитивна динаміка показників діяльності банків: збільшується приріст кредитів, наданих в економіку України, зокрема, кредитів, спрямованих в інвестиційну діяльність економічних суб'єктів; збільшуються темпи зростання грошових доходів населення, зменшується рівень безробіття, а це, у свою чергу, призводить до зростання обсягів зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки фізичних осіб. І на фоні цих позитивних тенденцій збільшується приріст валового внутрішнього продукту.

Таким чином, зростання всіх пов'язаних ознак фактора І протягом аналізованого періоду зумовило його позитивну динаміку та загалом позитивний вплив на ефективність функціонування банківської системи й економіки України зокрема.

Фактор ІІ зумовлює:

- облікову ставку НБУ;
- процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в поточну діяльність (середньозважені ставки в річному обчисленні);
- процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в поточну діяльність у національній валюті;
- процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в інвестиційну діяльність (середньозважені ставки в річному обчисленні);
- процентні ставки за кредитами, наданими суб'єктам господарювання в інвестиційну діяльність у національній валюті;
- процентні ставки за кредитами;
- процентні ставки за кредитами в національній валюті.

Вагомим фактором впливу на кредитування банками інвестиційної діяльності економічних суб'єктів (див. табл. 2) є облікова ставка НБУ (v33). Вона має досить важливе значення в економіці, оскільки є базою для ставки рефінансування банків та орієнтиром для депозитних і кредитних ставок банківських установ. Підвищення рівня облікової ставки (v33) веде до подорожчання кредитів центрального банку для банківських структур, які, у свою чергу, прагнучи компенсувати свої втрати, спричинені зростанням облікової ставки, підвищують процентні ставки за кредитами (v46, v47), і відповідно це веде до зростання процентних ставок за депозитами (v49, v50). Зокрема, фактор ІІ впливає на підвищення процентних ставок за кредитами, що надаються суб'єктам господарювання як у поточну (v34, v35), так і в інвестиційну діяльність (v37, v38). Таким чином, підвищення рівня облікової ставки призводить до падіння обсягів рефінансування, що веде до зниження кредитних вкладень в економіку та інвестиційної активності підприємств, і тим самим відбувається скорочення ВВП. Зниження ж облікової ставки призводить до здешевлення ресурсів на міжбанківському ринку, що зумовлює зменшення процентних ставок за кредитними та депозитними операціями банків. Це, у свою чергу, збільшує доступність фінансових ресурсів для суб'єктів господарювання та стимулює кредитно-інвестиційну діяльність банків, тобто відбувається збільшення обсягу підприємницьких інвестицій. Відповідно результатом цього є ріст ВВП країни. Це позитив, оскільки стимулювати розвиток виробництва можуть лише низькі процентні ставки. Таким чином, залежність між цими показниками безпосередня.

Проте, часті зміни облікової ставки також небажані, оскільки вони свідчать про нестабільність економічної системи і створюють певну дисгармонію в діяльності як

банківських установ, так і інших суб'єктів ринку. Зокрема, в періоди стабільної економічної ситуації в країні центральний банк поступово знижує облікову ставку, а в періоди криз – підвищує її.

Фактор III зумовлює:

- процентні ставки за кредитами, наданими фізичним особам в інвестиційну діяльність (середньозважені ставки в річному обчисленні);
- процентні ставки за депозитами в іноземній валюті;
- процентні ставки за депозитами, залученими банками в суб'єктів господарювання в іноземній валюті;
- процентні ставки за депозитами, залученими банками у фізичних осіб в іноземній валюті.

Відповідно до матриці факторних навантажень (див. табл. 2), зростання процентних ставок за депозитами в іноземній валюті (v51) супроводжується збільшенням частки зобов'язань банків в іноземній валюті (v24) та зменшенням частки зобов'язань банків у національній валюті (v22). Такий взаємозв'язок зумовлений, зокрема, високою доларизацією як ринку банківських послуг, так і економіки країни загалом, адже, як уже зазначалося вище, основна частка кредитного та ресурсного портфелів банків України знаходиться в іноземній валюті. Фактор III також впливає на зростання процентних ставок за депозитами, залученими банками в суб'єктів господарювання в іноземній валюті (v53), що зумовлює зменшення частки зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки суб'єктів господарювання (v30). В той же час зростання процентних ставок за депозитами, залученими банками у фізичних осіб в іноземній валюті (v55), веде до збільшення частки зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки фізичних осіб (v32).

Зокрема, зростання частки зобов'язань банків за коштами, залученими на рахунки фізичних осіб (v32), можна пояснити зростанням грошових доходів населення. І оскільки останні – основний визначник особистих заощаджень, то їхнє зростання є одним із головних мотиваційних механізмів залучення заощаджень фінансовими посередниками, в тому числі банками. Відтак, доречно зазначити, що населення, в основному, розміщує вільні фінансові ресурси в банківському секторі, оскільки альтернативні шляхи їхнього розміщення досить обмежені через нерозвиненість фондового ринку.

Крім того, виявлено, що фактор III впливає на зростання процентних ставок за кредитами, наданими фізичним особам в інвестиційну діяльність (v43), а це, у свою чергу, гальмує зростання обсягів цих кредитів (v15). Адже зростання процентних ставок за кредитними операціями банків зумовлює подорожчання кредитів. Тому внаслідок цього зменшується попит на них.

Також існує прямий кореляційний зв'язок між показником приросту кредитів, наданих в економіку України (v1), в тому числі кредитів, спрямованих в інвестиційну (v3) та поточну діяльність економічних суб'єктів (v17), та фактором I, тобто зростання обсягу зобов'язань банківського сектора сприяє росту кредитів, наданих в економіку України.

Обсяг зобов'язань банків (v19) пов'язаний прямим кореляційним зв'язком з фактором III. Тобто зі зростанням процентних ставок за депозитами збільшується обсяг зобов'язань банківського сектора.

Процентні ставки за кредитами (v46) пов'язані прямою залежністю з факторами II та III та зворотною залежністю з фактором I. Практично це означає, що зростання рівня облікової ставки супроводжується зростанням ставки за депозитними та кредитними операціями банків. Та зменшення обсягу зобов'язань банківського сектора супроводжується зростанням процентних ставок за кредитами, що зумовлює їхнє подорожчання.

Між процентними ставками за депозитами (v49) та факторами I і II існує прямий кореляційний зв'язок. Тобто зростання рівня облікової ставки супроводжується

зростанням ставки за депозитними операціями банків (зокрема, зростанням процентної ставки за депозитами в іноземній валюті (v51), що стимулює збільшення обсягу зобов'язань установ банків. У свою чергу, збільшення обсягу зобов'язань банківських установ зумовлюється ростом грошових доходів населення. Разом із тим, нарощення обсягу (v23) та частки (v24) зобов'язань банків в іноземній валюті може бути спричинене надмірною доларизацією економіки країни, та відповідно значним попитом на іноземну валюту в умовах економічного зростання й зростання частки іноземного інвестора в банківській системі.

Якщо розглянути динаміку стандартизованих показників цих латентних факторів (див. рис. 1), можна виокремити певну закономірність протягом аналізованого періоду. До 2004 р. зобов'язання банківської системи (фактор I) повільно зростали, в той час як облікова ставка НБУ (фактор II) різко знижувалася. Після 2004 р. спостерігаємо таку ситуацію: фактор I надалі демонструє позитивну тенденцію аж до кінця 2008 р. А з початком 2009 р. (з розгортання світової фінансової кризи) має місце падіння його показників. Фактор II протягом 2004–2007 р.р. має низхідну тенденцію до стабілізації, а з початком 2008 р. спостерігаємо різке зростання його показників, що пов'язано з фінансово-економічною кризою в країні. Однак, з квітня 2009 р. відбувається поступове зниження, яке можна пояснити відносною стабілізацією в країні. Фактор III характеризується сильними коливаннями, однак стабілізація фактора II на низькому рівні з певною лаговою затримкою зумовлює стабілізацію його показників. Поряд з цим, зростання показників фактора II майже негайно призводить до зростання показників фактора III, що свідчить про їхній тісний часовий взаємозв'язок.

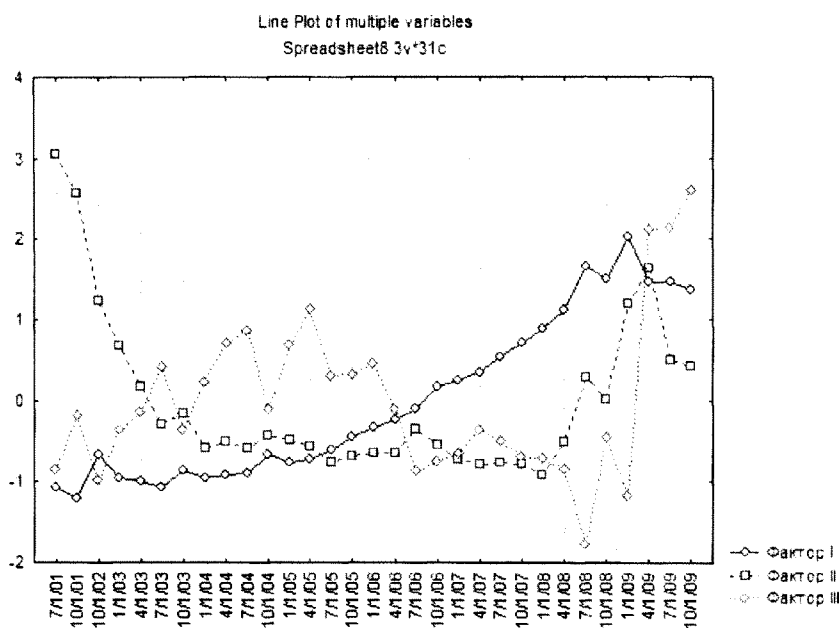

Рис. 1. Динаміка стандартизованих показників латентних факторів

Джерело: складено автором на основі власних розрахунків.

Це підтверджується й побудованою в пакеті E-view векторною авторегресійною моделлю взаємозв'язків значень цих латентних факторів [5] з двохлаговою часовою затримкою:

$$\text{FACT1} = 0.2940668811 * \text{FACT1}(-1) + 0.720411088 * \text{FACT1}(-2) - 0.149163585 * \text{FACT2}(-1) + 0.05686654589 * \text{FACT2}(-2) - 0.1151745946 * \text{FACT3}(-1) - 0.004393356286 * \text{FACT3}(-2) + 0.1281791454$$

$$\text{FACT2} = -0.06225981018 * \text{FACT1}(-1) + 0.2948183014 * \text{FACT1}(-2) + 0.5558724694 * \text{FACT2}(-1) + 0.08011154202 * \text{FACT2}(-2) - 0.1485395846 * \text{FACT3}(-1) + 0.0719798479 * \text{FACT3}(-2) - 0.0935335974$$

$$\text{FACT3} = 1.210967027 * \text{FACT1}(-1) - 1.08926076 * \text{FACT1}(-2) + 0.869064036 * \text{FACT2}(-1) - 0.4683998696 * \text{FACT2}(-2) + 0.8595190251 * \text{FACT3}(-1) + 0.2414764323 * \text{FACT3}(-2) + 0.1220208665$$

У цій моделі коефіцієнти детермінації для кожного з факторів відповідно дорівнюють $R_1^2 = 0,96$, $R_2^2 = 0,77$, $R_3^2 = 0,62$, а курсивом виділені статистично значущі на рівні $p = 0,05$ коефіцієнти. Як бачимо, на динаміку фактора I має позитивний вплив його значення в попередньому періоді. Фактор II навпаки, зумовлює зменшення показників фактора I та зростання показників фактора III.

Загалом, можна констатувати, що практично всі показники, що піддавались факторному аналізу, певним чином пов'язані між собою, що підтверджує системний підхід до оцінки кредитування банками інвестиційної діяльності економічних суб'єктів та важливість урахування багатьох факторів впливу на цей процес. Однак, є багато якісних чинників, які досить складно оцінити в цьому аналізі. Зокрема, вплив фактора I слід оцінювати, враховуючи ще й такі якісні показники, як репутація банків, впевненість економічних суб'єктів у збереженні та капіталізації своїх коштів, виконання фінансовими установами своїх законодавчих зобов'язань, кваліфікованість персоналу банківських установ, якість управління ризиками та можливість отримання державної підтримки банками в реалізації своєї діяльності тощо. Дуже важливе значення має психологічний чинник довіри населення до банківської системи, який в Україні все ще значно нижчий порівняно з високорозвиненими країнами. І тому його підвищення має стати пріоритетним завданням державної політики. На фактор II, а через нього і на фактор III, значно впливає також державна політика, зокрема фінансово-кредитна.

Висновки. Результати проведеного мультифакторного аналізу дали змогу стверджувати, що на кредитування банками інвестиційної діяльності економічних суб'єктів впливають три основні латентні фактори: обсяг зобов'язань банківського сектора, облікова ставка НБУ та процентні ставки за депозитами в іноземній валюті. Динаміка їхніх стандартизованих показників та їхній часовий взаємозв'язок указує на істотний вплив фінансово-кредитної політики НБУ на банківське кредитування інвестиційної діяльності в Україні.

Література

1. Халафян А. А. STATISTICA 6. Статистический анализ данных. 3-е изд. / А. А. Халафян. – М. : ООО «Бином-Пресс», 2007. – 512 с.
2. Веб-сторінка Національного банку України // Спосіб доступу: www.bank.gov.ua
3. Веб-сторінка Асоціації українських банків // Спосіб доступу: www.aub.org.ua
4. Верней О. Є. Українські банки в контексті інвестиційного кредитування / О. Верней, Г. Стеблій // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Методи оцінки рівня капіталізації інноваційних структур (збірник наукових праць). Вип. 2 (64) / НАН України; Ін-т регіональних досліджень; редкол. : відп. ред. Є. І. Бойко – Львів, 2007. – С. 292–300.
5. Лук'яненко І. Г. Сучасні економетричні методи у фінансах : навч. посіб. / І. Г. Лук'яненко, Ю. О. Городніченко. – К. : Літера ЛТД, 2002. – 352 с.

Summary. The main factors that significantly influence the banking investment lending for economic agents have been determined by applying statistical methods and their interaction has been analyzed in the article.

Keywords: investment lending, multivariate statistical analysis, bank, factors of influence, economic agents, bank liabilities.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2010